

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Принимальною комісією

Протокол № 2 від 06.05.2024 р.

Голова Принимальної комісії

Олександр ТУРУНЦЕВ

Програма
фахового іспиту з міжнародних відносин, суспільних комунікацій та
регіональних студій

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Спеціальність: 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітні програми: 291.00.01 «Суспільні комунікації»
291.00.02 «Регіональні студії»

ПОГОДЖЕНО

Проректор

з науково-педагогічної та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

РОЗГЛЯНУТО І ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри міжнародних відносин
протокол № 14 від 29 квітня 2024 р.

Завідувач кафедри

Василь

ЯБЛОНСЬКИЙ

Київ – 2024

Пояснювальна записка

Програма фахового іспиту з міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій є нормативним документом Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою міжнародних відносин Факультету права та міжнародних відносин з урахуванням нормативно-правових документів Міністерства освіти і науки України. Навчальним планом передбачено дві освітні програми: 291.00.01 «Суспільні комунікації» та 291.00.02 «Регіональні студії».

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на перший курс рівня вищої освіти другого (магістерського) спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Мета фахового іспиту – перевірка теоретичної та практичної підготовки абітурієнтів на базі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня першого (бакалаврського) і її відповідності спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Фаховий іспит проводиться у письмовій формі у вигляді комп'ютерного тесту на базі сучасного програмного забезпечення у системі MOODLE.

Для виконання тестових завдань абітурієнт має володіти основними навичками роботи з комп'ютером та розуміти технічні особливості виконання тестів різних типів: альтернативні відповіді (типу правильно/неправильно), множинний вибір (завдання на вибір однієї або кількох правильних відповідей), вибір з найменшої кількості варіантів відповідей, питання на встановлення відповідності.

Фаховий іспит передбачає виконання тестових завдань на підготовленому індивідуальному робочому місці без використання додаткових джерел інформації. Під час виконання тесту абітурієнт не користується нотатками, не робить індивідуальних поміток та не переписує завдання або його фрагменти.

Виконання тестового завдання з Міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій полягає у виборі правильних відповідей із

кількох запропонованих варіантів. Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт обрав правильний варіант відповіді.

Спеціальна обчислювальна програма автоматично підсумовує бали за виконання усіх тестових завдань, встановлює відповідність балів за шкалою оцінювання та фіксує результат у протоколі.

На виконання тестових завдань відводиться 60 хвилин. У випадку, якщо вичерпано час на виконання тестових завдань, система автоматично закриває програму, зберігає наявні відповіді, підсумовує результат виконання тесту абітурієнтом та фіксує у протоколі результат за встановлений часовий ліміт.

Критерії оцінювання знань вступника

Кількість балів (max - 200)	Критерії
180 – 200	Виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
160 – 179	Виставляється за ґрунтовні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних задач.
140 – 159	Виставляється за міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
120 – 139	Виставляється за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
100 – 119	Виставляється за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності його викладання, за слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
1 – 99	Виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

ПРОГРАМА

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА СВІТОВА ПОЛІТИКА

Міждержавні відносини в давнину

Мета, завдання та основні поняття навчального курсу. Становлення міждержавних відносин на Стародавньому Сході в II тис. до н. е. Розвиток регіональних систем міждержавних відносин на Стародавньому Сході в I тис. до н. е. - V ст. н. е. Середземноморська система міждержавних відносин в VI ст. до н. е. - V ст. н. е.

Міждержавні відносини в добу Середньовіччя

Міждержавні відносини в добу Раннього Середньовіччя. Регіональні системи міждержавних відносин в XI-XIII ст. Розвиток міждержавних відносин в період XIV-XV ст. Великі географічні відкриття. Міждержавні відносини в XVI ст.

Вестфальська система міжнародних відносин

Міждержавні відносини в період Тридцятилітньої війни. Вестфальський мир та його наслідки. Вестфальська система міжнародних відносин 1648-1714 рр. та її періодизація.

Віденська система міжнародних відносин

Міжнародні відносини під час війн з революційною Францією й імперією Наполеона. Становлення Віденської системи міжнародних відносин. Основні особливості Віденської системи. Етапи розвитку Віденської системи.

Версальська та Вашингтонська система міжнародних відносин

Міжнародні відносини під час Першої світової війни. Передумови формування повоєнної системи міжнародних відносин. Становлення Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин. Розвиток Версальсько-Вашингтонської системи. Руйнація Версальсько-Вашингтонської системи.

Міжнародні відносини в період Другої світової війни. Формування Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин

Відносини між державами на початку Другої світової війни. Міжнародні відносини під час Другої світової війни. Створення Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин. Особливості Ялтинсько-Потсдамської системи. Виникнення «холодної війни» в міжнародних відносинах.

Міжнародні відносини у 50-70-х рр. XX ст.

Розвиток «холодної війни» в міжнародних відносинах. Деколонізація. Рух Неприєднання та його роль в умовах біполярної системи міжнародних відносин. Формування «розрядки» міжнародної напруженості. Період «розрядки» міжнародної напруженості: передумови, причини, сутність.

Криза політики «розрядки» в другій половині 70-х рр.: причини та наслідки.

Міжнародні відносини у 80-х рр. XX - на початку XXI ст.

Конфронтація в міжнародних відносинах 1980-1985 рр.: причини та сутність. Трансформація Ялтинсько-Потсдамської системи. Руйнування соціалістичного табору. Новий світовий порядок. Міжнародні відносини в 90-х рр. XX ст. Міжнародні відносини на початку XXI ст. Формування постбіполярної системи міжнародних відносин.

ДИПЛОМАТИЧНИЙ ПРОТОКОЛ ТА ЕТИКЕТ

Основні поняття та історія формування дипломатичного протоколу, церемоніалу та етикету

Зміст термінів „протокол”, “дипломатичний протокол”, “державний протокол” “грата”, “нон грата”, “дуаєн”, “нота”, “вірчі грамоти”, “відкличні грамоти”, “агреман”, “церемонії”, “іmunітет”, “акредитація” та їх походження. Предмет, значення, принципи дипломатичного протоколу. Зміст термінів „міжнародна ввічливість”, „взаємність”, „реторсія”.

Складові дипломатичного протоколу та його особливості. Зміст термінів «дипломатичний церемоніал» та «дипломатичний етикет». Історичні джерела формування дипломатичного протоколу і етикету. Костянтин Багрянородний та його твір «Про церемонії візантійського двору». «Загальна інструкція для послів і резидентів, які знаходяться при іноземних дворах» в Речі Посполитій.

Міжнародно-правова база дипломатичного протоколу. Рішення Віденського конгресу 1815 р. Віденський регламент “Положення щодо дипломатичних агентів”. Аахенський протокол 1818 р. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р. Віденська конвенція про консульські зносини 1963 р., Конвенція про спеціальні місії, прийнята ГА ООН у 1969 р., Віденська конвенція про представництво держав у їх відносинах із міжнародними організаціями універсального характеру 1975 р.

Дипломатичного протокол і церемоніал України. Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні, затверджене Указом Президента України від 10 червня 1993 р. Положення про порядок розміщення дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав і представництв міжнародних організацій в Україні, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 27 лютого 1995 р. Положення "Про Державний Протокол і Церемоніал України" від 22 серпня 2002 р.

Значення і роль дипломатичного протоколу і етикету в практичній діяльності сучасного дипломата і політика

Дипломатичний корпус. Дуаєн. Старшинство в дипломатичному корпусі. Старшинство в консульському корпусі. Дипломатичний список. Класи глав дипломатичних представництв та дипломатичні ранги. Місце дипломатичного корпусу на офіційних державних церемоніях.

Початок і закінчення дипломатичної місії. Агреман на прийом глави дипломатичного представництва. Протокольні процедури вручення вірчих (відкличних) грамот.

Зносини дипломатичних представництв з МЗС і зовнішньополітичними відомствами, урядовими установами.

Дипломатичні ранги в Україні та порядок їх присвоєння. Закон України Про внесення змін до Закону України "Про дипломатичну службу" № 2911-VI від 11.01.2011 р.

Дипломатичне спілкування

Значення дипломатичних візитів і бесід у дипломатичній практиці. Класифікація дипломатичних візитів. Протокольні та ділові візити. Приватні візити. Національно-культурні особливості здійснення особистих візитів дипломатів. Організаційні заходи щодо підготовки дипломатичних візитів та особливості їх протокольного забезпечення.

Дипломатичні бесіди, їх роль та значення у повсякденній роботі дипломата. Підготовча робота до проведення бесід з різних питань. Особливості звертання та використання мовних трафаретів під час дипломатичної бесіди. Запис бесіди. Дипломатичний щоденник. Особисті візити дружини дипломата, їх роль та значення.

Дипломатична кореспонденція

Офіційна переписка. Послання глав іноземних держав, урядів, прем'єр-міністрів; телеграми глав держави, уряду чи міністерства закордонних справ, обмін кореспонденцією та різними видами дипломатичної документації між відомствами та міністерствами закордонних справ, переписка відомств та міністерств закордонних справ з акредитованими при них іноземними дипломатичними та консульськими представництвами та їх главами, переписка між дипломатичними представництвами різних країн. Вербальна нота. Особиста (підписна) нота. Колективна нота. Маніфест (нота для опублікування). Ультиматум. Пам'ятна записка. Меморандум. Приватний лист напівофіційного характеру. Заява. Міжнародні угоди та договори.

Терміни для позначення різних частин дипломатичної кореспонденції та їх зміст.

Протокольні правила дипломатичного листування: використання етикетних мовних формул, правила титулування адресата, принцип взаємності у виборі форми письмового документа, обов'язковість відповіді.

Дипломатичні прийоми, їх види та протокольні особливості

Дипломатичні прийоми як форма міждержавного спілкування та презентація держави. Класифікація дипломатичних прийомів та особливості їх протокольного забезпечення. Сніданок. Келих шампанського. Келих вина.

Фуршет. Коктейль. Обід. Обід-буфет. Вечеря. Жур фікс. Чай. Протокольні особливості різних типів прийомів.

Організаційна підготовка проведення прийомів. Складання списку запрошених та підготовка і розсилка запрошень. Запрошення на прийом високого гостя. Спеціальні запрошення на прийом на честь високого гостя. Правила відповіді на запрошення.

Схеми та правила розсадки на дипломатичних прийомах. Господарі і гості під час дипломатичних прийомів. Особливості застільного етикету під час дипломатичних прийомів. Висловлення подяки за гостинність, виявлену під час прийому.

Протокольнo-організаційне забезпечення візитів вищих державних діячів

Місце і значення візитів на високому та найвищому рівнях у міжнародних відносинах. Класифікація візитів на високому та найвищому рівнях. Підготовка візитів та складання їх програми. Складові програми візиту. Специфіка жіночої програми. Робота підготовчої і передової груп. Підготовка і проведення переговорного процесу. Протокольні норми використання державної символіки.

Етикет державного прапора. Етикет особистого прапора (штандарта).

Протокольні й церемоніальні питання прийому вищих посадових осіб іноземних держав. Розсадка в автотранспорті. Кортж та правила використання державної символіки на автомобілях. Протокольне старшинство в державі. Протокольне старшинство учасників офіційних заходів. Програма дружини високого гостя та інших супроводжуваних осіб. Організація прийомів на честь вищих державних діячів.

Дотримання норм дипломатичного протоколу і етикету як складова іміджу сучасного дипломата і політика

Мовний етикет. Складові невербального комунікативного етикету. Особистий простір (проксемика) в дипломатичному етикеті. Правила вітань. Правила цілування руки. Обійми. Вітання з монархами. Вітання в процесі

ходи групою на представницьких заходах. Вітання чоловіка та жінки та особливості вітання між жінками. Вітання з представниками духовенства. Особливості представлення та рекомендування. Етикет телефонної розмови. Етикет дарування квітів та прийняття подарунків. Вартість подарунку. Подяка за подарунок. Протокольні подарунки під час візитів державних діячів. Зовнішній вигляд дипломата. Складові зовнішнього вигляду. Діловий чоловічий та жіночий одяг та взуття, аксесуари, прикраси, парфуми та косметика. Етикет носіння державних нагород та відзнак.

Протокол міжнародних організацій та конференцій

Дипломатичний протокол в ООН. Служба протоколу і зв'язку як структурний підрозділ Департаменту у справах Генеральної Асамблеї ООН і конференційному управлінню та її функції.

Порядок протокольного старшинства в міжнародних організаціях. Представницька робота постійних представництв країн-членів при міжнародних організаціях. Протокол візиту в ООН глави держави або уряду країн-членів ООН. Розміщення делегацій в залах засідань.

Символіка міжнародних організацій. Офіційні і робочі мови міжнародних організацій. Привілеї та імунітети посадових осіб міжнародних організацій, делегацій держав, постійних представників в міжнародних організаціях.

Особливості протокольного забезпечення діяльності неурядових міжнародних організацій.

Служба протокольного забезпечення

Міжнародний досвід організації протокольних служб. Моделі протокольних служб країн світу. Структура та функції протокольних підрозділів органів державної влади в Україні. Головний департамент Державного Протоколу та Церемоніалу Адміністрації Президента України та його функції. Протокольний департамент МЗС України.

Протокольна діяльність дипломатичного представництва.

Законодавство України і двосторонні угоди щодо імунітетів та режиму перебування іноземних дипломатів в Україні.

Національні особливості дипломатичного протоколу та етикету

Етнокультурна та етно-національна складова в дипломатичній роботі та її значення. Дипломатичний протокол і етикет в дипломатичній практиці європейських країн.

Особливості дипломатичного протоколу і етикету в діяльності дипломатів США.

Національні особливості протоколу і етикету в арабських країнах.

Норми і протокольно-етикетні традиції китайської та японської дипломатії. Національно-культурні особливості та традиції в дипломатичній діяльності представників латиноамериканських та африканських країн.

ДИПЛОМАТИЧНА ТА КОНСУЛЬСЬКА СЛУЖБА

Поняття дипломатії та дипломатичної служби

Поняття «дипломатія». Тракткування поняття «дипломатія» в різні історичні періоди. Визначення дипломатії. Критеріальні ознаки дипломатії. Роль дипломатії як знаряддя зовнішньої політики держави. Дипломатія в часи Стародавнього Єгипту, Стародавньої Греції, та Стародавнього Риму. Середньовічна дипломатія. Поява постійних посольств. Етапи історичного розвитку дипломатії. Віденський конгрес 1815 р. Аахенський протокол 1818 р. Конвенція про привілеї та імунітети ООН 1946 року, Віденська конвенція про консульські зносини 1963 р., Конвенція про спеціальні місії 1969 року, Конвенція про представництво держав у їхніх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру 1975 р.

Державні органи зовнішніх зносин

Класифікація державних органів зовнішніх зносин. Система центральних органів зовнішніх зносин. Конституційні органи зовнішніх зносин: парламент, глава держави (одноосібний або колегіальний), уряд і його глава. Органи галузевих (відомчих) зносин держави в їхніх контактах візаві з партнерами інших держав. Вищі законодавчі органи влади. Центральні органи зовнішніх зносин. Глава держави. Глава уряду. Відомство закордонних справ. Державні комітети.

Центральний апарат відомства закордонних справ. Закордонні органи. Постійні і тимчасові. Завдання відомства закордонних справ. Міністр закордонних справ і його повноваження.

Структура і персонал дипломатичного представництва

Дипломатичний корпус. Зміст поняття «дипломатичне представництво». Функції дипломатичного представництва. Кадрова структура дипломатичного представництва. Глава дипломатичного представництва (посол, посланник, повірений у справах). Посол (посланник). Функції дипломатичного представництва. Дипломатичні ранги, дипломатичні класи, дипломатичні агенти. Структура дипломатичного представництва і розподіл обов'язків. Закон України «Про дипломатичні службу». Структура типового посольства. Зміст поняття «дипломатичний корпус». Дуаєн.

Дипломатичні привілеї та імунітети

Зміст понять «дипломатичний привілей», «дипломатичний імунітет». Недоторканість дипломатичного представництва. Особиста недоторканість. Імунітет дипломатичних засобів пересування. Свобода зносин дипломатичного представництва та дипломатичних агентів з країною акредитації. Причини обмеження дипломатичних привілеїв та імунітетів. Доктрина обмеженого імунітету держав. Дипломатичний притулок. «Віденський регламент» 1815 р. Аахенський протокол 1818 р., Гаванська конвенція про консульських чиновників 1928 р.

Функції дипломатичних представництв та засоби їх здійснення

Загальноприйняті правові та протокольні засади дипломатичної практики. Напрями діяльності (функції) дипломатичних представництв. Ведення переговорів, дипломатичний захист, інформаційна діяльність представництво. Розпорядження президента України від 22 жовтня 1992 р. «Про затвердження Положення про дипломатичне представництво за кордоном». Указ Президента України від 20 лютого 2006 р. «Про культурно-інформаційний центр у складі закордонної дипломатичної установи України». Матеріально-технічна база представництва. Приміщення дипломатичного представництва. Безперешкодне

пересування територією країни перебування. Свобода зносин дипломатичних представництв з державою акредитації, її органами, як в Центрі, так і за кордоном. Відправлення та отримання документації дипломатичною поштою. Служба дипкур'єрів. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження положення про порядок розміщення дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв іноземних та міжнародних організацій в Україні». Указ Президента України від 4 травня 1992 р. «Про скасування обмежень щодо пересування дипломатичних і консульських працівників США по території України та обмежень щодо кількості складу співробітників і консульських установ США в Україні».

Консульські установи та організація їхньої роботи

Зміст поняття «консульство». Консульська установа. Консульська угода, протокол, конвенція. Класи консульських установ. Генеральний консул. Консул. Віце-консул. Почесний консул. Консульський патент. Екзекватура. Порядок і форма видачі екзекватури. Дуаен консульського корпусу. Консульські функції: паспортно-візова робота, нотаріальні дії та легалізація документів, надання допомоги громадянам акредитуючої держави. Засоби здійснення консульських функцій. Консульські привілеї та імунітети. Віденська конвенція про консульські зносини від 24 квітня 1963 р. Консульський статут України.

МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ

Інформаційна парадигма сучасної цивілізації

Світовий інформаційний простір. Безперервне зростання ролі інформації в соціальному та технічному прогресі, вирішенні глобальних проблем. Інформаційний вибух, його основні етапи, причини та наслідки. Проблеми взаємовідносин промислово-розвинених країн та країн, що розвиваються. Передумови становлення міжнародної інформації як системи наукового пошуку. Основні чинники, які сприяли виникненню міжнародної інформації як науки. Етапи еволюції дисципліни. Проблема багатоваріантності трактувань поняття «інформація». Характеристика визначень «міжнародна інформація».

Об'єктно-предметний зміст навчальної дисципліни. Функції та завдання дисципліни.

Джерела та ресурси міжнародної інформації

Загальна характеристика міжнародних комунікацій. Інформаційні потреби адресата в сфері міжнародних відносин. Характеристики інформаційних потреб. Методи вивчення інформаційних потреб. Джерела міжнародної інформації. Характеристика джерел міжнародної інформації. Статус джерела інформації. Надійність джерел інформації. Довіра до джерел інформації. Цінність та вага інформації. Джерела дезінформації. Спеціалізовані джерела інформації. Канали міжнародної інформації. Сутність інформаційних ресурсів. Класифікація інформаційних ресурсів. Ринок інформаційних ресурсів. Інформаційні послуги.

Інформаційний простір

Формування поняття «інформаційний простір» в умовах розвитку інформаційного суспільства. Міжнародна інформаційна сфера та її структура. Структура та функції інформаційного простору. Інформаційне поле та інформаційний потік як складові інформаційного простору. Властивості інформаційного простору. Суб'єкти діяльності в інформаційному просторі. Нові суб'єкти інформаційного простору (соціальні мережі). Проблема «цифрового розриву» в сучасному інформаційному просторі та новий інформаційний порядок. Електронне урядування в інформаційному просторі. Україна в глобальному інформаційному просторі. Канали поширення інформації про державу на міжнародній арені.

Інформаційне суспільство

Причини виникнення інформаційного суспільства, його основні характеристики. Правове оформлення поняття «інформаційне суспільство». Концепції глобального інформаційного (постіндустріального) суспільства в працях Д.Белла, О.Тоффлера, З.Бжезинського, Й.Масуди, Ю.Хаясі, Д.Найсбітта. Порівняльний аналіз американських та японських підходів до інформаційного суспільства. Ознаки інформаційного суспільства. Позитивні та

негативні чинники переходу до інформаційного суспільства. Негативні та позитивні наслідки процесу інформатизації. Передумови переходу України до інформаційного суспільства

Інформаційна політика розвинених держав

Інформаційна політика промислово-розвинених держав. Програма побудови інформаційного суспільства в США. Японська програма - конгломерат інформатизації суспільства. Особливості процесу інформатизації в країнах, що розвиваються. Внутрішні та зовнішні стимули для розвитку інформаційних технологій в країнах, що розвиваються. Форми реалізації інформаційної політики. Основні тенденції розвитку інформаційної галузі країн третього світу. Програми інформатизації провідних держав.

Міжнародна інформаційна політика

Інституційна база міжнародного обміну інформацією. Система і структура міжнародного інформаційного права. Міжнародні договори та угоди про міжнародний інформаційний обмін.

Міжнародні організації у системі міжнародних інформаційних відносин. Напрями інформаційної політики та програмної діяльності міжнародних організацій.

Міжнародна інформаційна безпека: політичні, правові та технологічні чинники. Нові виклики та загрози для міжнародної інформаційної безпеки та методи протидії ним. Сучасні концепції інформаційної безпеки міжнародних організацій.

Характеристика інформаційних продуктів та послуг на світовому інформаційному ринку. Міжнародні чинники національної інформаційної безпеки.

КРАЇНОЗНАВСТВО

Канада

Особливості географічного розташування. Природно-ресурсний потенціал. Особливості державних кордонів. Столиця. Державна мова.

Грошова одиниця. Державно-політичний устрій. Територіально-адміністративний поділ.

Особливості розміщення населення та основні етнонаціональні групи. Статеві-вікова структура. Віросповідання. Державна символіка. Сучасні політичні партії. Історія виникнення та взаємовідносини історичних партій Канади.

Основні етапи історичного розвитку. Історія колонізації території Канади. Утворення канадської федерації. Наслідки участі Канади в Першій світовій війні. Політичний та економічний розвиток Канади між світовими війнами. “План Еббота”. Вступ до НАТО. Перегляд засад імміграційної політики. Протидія “культурному континенталізму”. Політичне життя в 60-80-і роки ХХ ст. “Ера Трюдо”.

Економіка Канади на сучасному етапі. Нові пріоритети державної економічної політики Канади. Розвиток Канадської Півночі в умовах федерації. Екологічні проблеми. Національні проблеми. Проблеми аборигенного населення. Канадсько-українські відносини.

Сполучені Штати Америки

Особливості географічного розташування. Природно-ресурсний потенціал. Особливості державних кордонів. Столиця. Державна мова. Державно-політичний устрій. Територіально-адміністративний поділ. Заморські володіння. Спірні території. Населення. Історія формування сучасного етнонаціонального складу. Етнічні групи. Статеві-вікова структура. Віросповідання. Мовні особливості.

Державна символіка США. Політичні партії та історія їх виникнення. ЗМІ. Основні етапи історичного розвитку. Боротьба англійських колоній за незалежність. Перший континентальний конгрес. Другий континентальний конгрес. Декларація незалежності США.

Етапи формування державної території США. Політичний та економічний розвиток у першій половині ХІХ ст. Промислова Північ і

рабовласницький Південь. Громадянська війна 1861-1865 рр. Ліквідація рабства.

Участь США у Першій світовій війні. США у міжвоєнний період. США після Другої світової війни.

Внутрішня і зовнішня політика США в 90-і роки ХХ ст. “Новий світовий порядок”. Президентські вибори 1992 р. Повернення до влади Демократичної партії. “Нова економічна філософія” в діяльності адміністрації Б.Клінтона. Внутрішня і зовнішня політика США на рубежі ХХ-ХХІ ст. Економічний розвиток США на рубежі ХХ-ХХІ ст. Міжнаціональний “плавильний котел”. Політика мультикультуралізму. Проблеми імміграції та сучасна імміграційна політика. Американська наука. Американсько-українські відносини.

Сполучене Королівство Великобританії та Північної Ірландії

Особливості географічного розташування. Природно-ресурсний потенціал. Особливості державних кордонів. Столиця. Державна мова. Грошова одиниця. Державно-політичний устрій. Територіально-адміністративний поділ, його особливості та реформування. Заморські володіння. Спірні території. Населення. Етнічний склад. Статеві-вікова структура. Віросповідання. Мовні особливості. Державна символіка. Політичні партії та історія їх виникнення. ЗМІ.

Етапи утворення сучасної державної території Великобританії. Виникнення парламенту. Англійська буржуазна революція 1640-1660 рр. Початок “колоніальної ери”. Перетворення Англії на найсильнішу морську державу тогочасного світу. “Вікторіанська епоха”. Участь Великобританії у Першій світовій війні. Великобританія в системі міжнародних відносин між Першою та Другою світовими війнами. Великобританія у Другій світовій війні.

Початок розпаду англійської колоніальної імперії. Економічна та соціальна політика уряду М. Тетчер. Сутність “тетчеризму”. Перебудова “британського неоконсерватизму” (діяльність уряду Дж. Мейджора). Вибори 1997 р. і прихід до влади Лейбористської партії. Внутрішня і зовнішня політика уряду Е.Блера в кінці ХХ-на рубежі ХХІ ст.

Особливості економічного розвитку Великобританії на сучасному етапі. Соціальні проблеми Великобританії. Ольстерська проблема. Міграційні процеси. Політика та законодавство щодо іноземців та біженців. Зовнішня політика. Участь у міжнародних організаціях. Британсько-українські відносини.

Республіка Ірландія

Географічне розташування. Природно-ресурсний потенціал. Столиця. Державна мова. Державно-політичний устрій. Основні політичні партії. Державна символіка. Історичні області. Територіально-адміністративний поділ. Населення. Етнічний склад. Статеві-вікова структура. Віросповідання. Мовні особливості.

Етапи історичного розвитку ірландських земель. Стародавні кельти та іберійці. Прийняття християнства. Перетворення ірландських земель у аграрний придаток Англії. Голод 1845-1847 рр. Еміграція ірландців у британські колонії. Виникнення партії «Шин фейн». Національно-визвольна війна 1919-1921 рр. Ірландська вільна держава у 1922-1932 рр. Конституція 1937 р. Проголошення незалежної держави Ейре.

Ірландія в період Другої світової війни. Політичний розвиток після Другої світової війни. Проголошення Ірландської республіки. Особливості зовнішньополітичного курсу. Участь у міжнародних організаціях. Проблема Північної Ірландії у внутрішній і зовнішній політиці Ірландії. Становище жінок. Економічні та соціальні проблеми Ірландії в кінці ХХ - на початку ХХІ ст. Ірландсько-українські відносини.

Ісландська Республіка

Географічне розташування. Природно-ресурсний потенціал. Столиця. Найбільші міста. Державна мова. Грошова одиниця. Державно-політичний устрій. Політичні партії. Державна символіка. Територіально-адміністративний поділ. Етноконфесійний склад населення.

Етапи історичного розвитку. Заселення Ісландії. Середньовічне ісландське суспільство. Ісландія у складі Норвегії. Ісландія у складі Королівства Данії. Економічний та політичний розвиток Ісландії у ХІХ ст.

Боротьба за незалежність. Проголошення незалежної ісландської держави. Ісландська республіка після Другої світової війни. Економічний розвиток. Вплив природного фактора на економічний розвиток Ісландії. Особливості зовнішньополітичного курсу. Участь у міжнародних організаціях. Ісландсько-українські зв'язки.

Королівство Швеція

Особливості географічного розташування. Природно-ресурсний потенціал. Особливості державних кордонів. Столиця. Державно-політичний устрій. Державна символіка. Сучасні політичні партії. Територіально-адміністративний поділ, його особливості та реформування. Населення. Етнічний склад. Віросповідання. Мовні особливості.

Основні етапи історичного розвитку Шведського королівства. Економічний і соціальний розвиток Швеції на початку ХХ ст. Внутрішньополітичний розвиток: конституційна монархія і процеси демократизації політичної системи. Сутність політики озброєного нейтралітету. Соціал-демократичний рух та демократичні реформи 1919-1920 рр.

Королівство Швеція в роки Другої світової війни. Особливості економічного, соціального та політичного розвитку Швеції після Другої світової війни. Шведська модель економічного розвитку та її сутність. Економічний розвиток у другій половині ХХ ст. – на початку ХХІ ст. Участь у міжнародних організаціях. Особливості міжнародного співробітництва. Імміграційна політика. Шведсько-українські відносини.

Королівство Данія

Географічне розташування. Природно-ресурсний потенціал. Столиця. Найбільші міста. Державна мова. Державно-політичний устрій. Політичні партії. Державна символіка. Територіально-адміністративний поділ. Населення. Етнічний склад. Статеві-вікова структура. Віросповідання.

Етапи історичного розвитку. Утворення держави. Монархія Вальдемарів. Данська держава в епоху пізнього середньовіччя. Вальдемар Аттердаг, Маргрете і Ерік Померанський (1340-1439) .

Політичний та економічний розвиток у ХУІІ-першій половині ХІХ ст. Період економічного зростання та політичної демократизації (1848-1914). Війна 1864 р. та Віденський мир. Статус нейтральної держави в період Першої світової війни. Доля заморських територій Данії. Данія в системі міжнародних відносин між світовими війнами. Окупація данської території гітлерівськими військами. Рух Опору. Політичний та економічний розвиток Данії в 1945-1973 рр. Вступ в НАТО. Данія в умовах «холодної війни». Вступ до ЄЕС. Розвиток Гренландії. Вступ до ЄС. «Тамільська справа».

Основні тенденції розвитку Данії в кінці ХХ - на початку ХХІ ст. Діяльність уряду Нюрупа. Проблема Фарерських островів. Імміграційна політика та ставлення до іноземців. Дансько-українські відносини.

Королівство Норвегія

Географічне розташування. Природно-ресурсний потенціал. Столиця. Найбільші міста. Державна мова. Грошова одиниця. Державно-політичний устрій. Державна символіка. Сучасні політичні партії. Історичні області. Територіально-адміністративний поділ. Населення. Етнічний склад. Статеві-вікова структура. Віросповідання. Мовні особливості.

Етапи історичного розвитку. Норвезькі землі в епоху вікінгів та середньовіччя. Утворення держави та прийняття християнства. Кальмарська унія.(1397-1523). Початок національного піднесення в ХУІІ-ХУІІІ ст. Норвегія у конфедеративної держави Об'єднане Королівство Швеція і Норвегія. Період правління еліти. Розрив шведсько-норвезької унії та його причини. Модернізація економіки напередодні Першої світової війни. Сутність політики " активного нейтралітету " в період Першої світової війни.

Норвегія в системі міжнародних відносин в період між світовими війнами. Міжнародне значення гуманітарної діяльності Ф. Нансена. Політичний та соціально-економічний розвиток в роки Другої світової війни. Соціал-демократичні реформи у повоєнний період. Економічний підйом та проблема європейської інтеграції в 50-60-і роки ХХ ст. Економічний розвиток Норвегії у 70-80-і роки ХХ ст. Королівство Норвегія на рубежі ХХ-ХХІ ст.

Участь у міжнародних організаціях. Особливості міжнародного співробітництва. Норвезько-українські зв'язки.

Республіка Фінляндія

Географічне розташування. Рельєф. Природно-ресурсний потенціал. Клімат. Столиця. Найбільші міста. Державна мова. Грошова одиниця. Національні свята. Державно-політичний устрій. Політичні партії. Державна символіка. Історичні області. Територіально-адміністративний поділ. Населення. Етнічний склад. Статеві-вікова структура. Віросповідання. Мовні особливості. Етапи історичного розвитку фінських земель. Фінляндія у складі Шведського королівства (від Г.Вази до початку Північної війни). Фінські землі в період від Північної війни до наполенівських завоювань в Європі. Фінляндія у складі Російської імперії. Відокремлення Фінляндії від Росії. Утворення незалежної держави. Незалежна Фінляндія в період між світовими війнами.

Участь у Другій світовій війні. Економічні успіхи і поразки післявоєнного розвитку. Особливості внутрішньополітичного розвитку у другій половині ХХ ст. Зовнішньополітичний курс Фінляндії. Міжнародне співробітництво. Особливості економічного розвитку. Фінсько-українські зв'язки.

Королівство Бельгія

Географічне розташування. Природно-ресурсний потенціал. Столиця. Найбільші міста. Державна мова. Грошова одиниця. Державно-політичний устрій. Територіально-адміністративний поділ. Державна символіка. Політичні партії. Історичні області. Населення. Етнічний склад. Статеві-вікова структура. Віросповідання. Мовні особливості.

Етапи історичного розвитку земель сучасної Бельгії. Поява на політичній карті світу Королівства Бельгія та включення його у економічне і політичне життя Європи у другій половині ХІХ ст.

Економічний розвиток Бельгії на початку ХХ ст. Колоніальні володіння. Державні реформи Альберта І. Діяльність Ліберальної та Католицької партій. Бельгія в роки Першої світової війни. Королівство Бельгія у міжвоєнний період.

Гітлерівський окупаційний режим на території Бельгії. Економічний і політичний розвиток Королівства Бельгія після Другої світової війни. Участь у європейських інтеграційних процесах. Особливості внутрішньополітичного життя. Сутність “лінгвістичної кризи” 60-х років ХХ ст. Зміна унітарної державної структури на общинну. Запровадження нового територіально-адміністративного поділу.

Політичний і економічний розвиток Бельгії на рубежі ХХ-ХХІ ст. Конституційні зміни 1980, 1988, 1993 рр. Перетворення Бельгії на федеративну державу. Зміна співвідношення економічних потенціалів фламандського і валлонського регіонів. Участь у міжнародних організаціях. Особливості міжнародного співробітництва. Бельгійсько-українські зв'язки.

Королівство Нідерландів

Географічне розташування. Природно-ресурсний потенціал. Столиця. Найбільші міста. Державна мова. Грошова одиниця. Державно-політичний устрій. Державна символіка. Історичні області. Територіально-адміністративний поділ. Політичні партії. Населення. Етнічний склад. Статевовікова структура. Віросповідання. Мовні особливості.

Етапи історичного розвитку Нідерландів. Нідерланди в ХУІ та першій половині ХУІІ ст. Посилення іспанського абсолютизму. Нідерландська буржуазна революція 1566-1609 рр. Режим герцога Альби. Боротьба проти іспанського деспотизму. Повстання 1572 р. Республіка об'єднаних провінцій у кінці ХУІ ст.

Південні Нідерланди і Голландія в першій половині ХУІІ ст. Тридцятилітня війна і остаточне визнання незалежності Об'єднаних провінцій. “Золотий вік” Нідерландів. Занепад Голландії у ХУІІІ ст. Віденський конгрес 1815 р. Приєднання території Бельгії до Голландії та проголошення Королівства Нідерландів.

Королівство Нідерландів і колоніальна імперія у ХІХ ст.. Нідерланди в період Першої світової війни. Національна економіка і колоніальне господарство на рубежі ХІХ - на початку ХХ ст. Економічний розвиток

Нідерландів після Першої світової війни. Зростання монополістичних об'єднань ("Філіпс", "АКЮ", "Ройял Датч Шелл", "Юнілевер"). Нідерланди в роки Другої світової війни. Відбудова народного господарства. Проект "Дельта". Військова операція в Індонезії. Втрата колоніальних володінь. Особливості зовнішньополітичного курсу. "Національна інтеграція". Нідерланди на рубежі ХХ-ХХІ ст.

Федеративна Республіка Німеччина

Географічне розташування. Природно-ресурсний потенціал. Особливості формування державних кордонів. Столиця. Найбільші міста. Державна мова. Грошова одиниця. Державно-політичний устрій. Територіально-адміністративний поділ. Політичні партії. Кількість і склад населення. Віросповідання. Етнічні меншини.

Етапи історичного розвитку німецьких земель. Утворення Пруської імперії. Діяльність О. Бісмарка. Зовнішня політика Прусії на рубежі ХІХ-ХХ ст. Початок Першої світової війни та її наслідки для Німеччини. Політичні, економічні та соціальні проблеми Німеччини у 20-х роках ХХ ст. Прихід до влади нацистів та початок нацистської експансії у Європі.

Друга світова війна та її наслідки для німецького народу. Німеччина після Другої світової війни. Повоєнне врегулювання німецького питання. Берлінська криза 1948 р. Поділ Німеччини. Проголошення ФРН (23 травня 1949).

Вступ до ЄЕС. Причини і суть "німецького економічного чуда". Розквіт і крах німецької держави "благополуччя" (від Л.Ерхарда до К.Кізінгера). "Соціал-ліберальна ера" (1969-1982). "Епоха Г. Коля

Політичні причини утворення НДР. Становище НДР у в рамках радянського політичного блоку у Центральній Європі: копіювання політичного та економічного досвіду

Крах східнонімецького соціалізму і об'єднання Німеччини. "Нова Німеччина" у "новій Європі"(1990-1998 рр.). Політичний, економічний і соціальний розвиток Німеччини на рубежі ХХ-ХХІ ст. Зовнішня політика. Участь у міжнародних організаціях.

Австрійська Республіка

Географічне розташування. Природно-ресурсний потенціал. Особливості формування державних кордонів. Столиця. Державна мова. Грошова одиниця. Державно-політичний устрій. Територіально-адміністративний поділ. Державна символіка. Політичні партії. Найбільші міста. Кількість і склад населення. Віросповідання.

Етапи історичного розвитку. Австрійські землі в першій половині I тис.н.е. Вторгнення угорців у Східну марку. Правління Бабенбергів. Посилення австрійської держави та початок правління Габсбургів. Приєднання чеських та угорських земель. Тридцятилітня війна та її наслідки для Австрії. Ліквідація турецької загрози. Австрійська держава у 16-17 ст. військові успіхи, економічний розвиток, розквіт Відня. Австрія в період правління М.Терези та Йосипа II. Війни з наполеоном. Проголошення Австрії імперією. Віденський конгрес. Епоха Меттерніха. Революція 1848 р. та її наслідки. Занепад великої держави.

Перша світова війна і розпад імперії. Червоний Відень. Австрофашизм і націонал соціалізм в Австрії. Аншлюс Австрії та його наслідки. Катастрофа єврейства. Розруха та окупація. Відновлення після 1945 року. Світ людей другої половини XX ст. Внутрішньополітичне життя: від «Великої коаліції» до «ери Крайського». Вступ до ЄС. Австрія в XXI ст.

Французька Республіка

Географічне розташування. Природно-ресурсний потенціал. Особливості формування державних кордонів. Державна мова. Національні свята. Державно-політичний устрій. Територіально-адміністративний поділ. Державна символіка. Політичні партії. Найбільші міста. Кількість і склад населення. Віросповідання.

Етапи розвитку французької державності. Велика Французька революція та її історичне значення для Європи. Наполеоніські війни в Європі та їх наслідки для Франції. Політичний та економічний розвиток Франції у другій половині XIX ст. Наслідки Першої світової війни для французької держави.

Політичне життя і економічний розвиток Франції в 1920-1940 рр. Франція у Другій світовій війні. Французький рух Опору.

Приєднання Франції до плану Маршалла. “План модернізації та оснащення”. Участь Франції у інтеграційних процесах в Європі в 50-ті роки ХХ ст.

Прихід до влади Шарля де Голля. Утворення П'ятої республіки. Протестні рухи. “Червоний травень” 1968 р. “Лівий експеримент” Ф. Міттерана. “Досвід співіснування”.

Економічний розвиток Франції у другій половині ХХ ст. – на початку ХХІ ст. р. Французька республіка на початку ХХІ ст. Особливості зовнішньополітичного курсу. Участь у міжнародних організаціях.

Італійська Республіка

Географічне розташування. Природно-ресурсний потенціал. Столиця. Найбільші міста. Державна мова. Особливості державно-політичного устрою. Державна символіка. Політичні партії. Населення. Етнічний склад. Віросповідання.

Основні етапи історичного розвитку італійських земель. Національно-визвольний рух в Італії у ХІХ ст. Утворення Італійського королівства. Королівство Італія на початку ХХ ст. Участь Італії у Першій світовій війні. Розширення державної території після підписання Рапалльського та Сен-Жерменського мирних договорів.

Італія у міжвоєнний період. Участь Італії в Другій світовій війні. Повоєнна Італія. Ліквідація монархії і перехід до парламентської республіки. Італійське “економічне диво” 50-х років ХХ ст. Політичний тероризм та екстремізм.

Суспільно-політичне життя Італії у 80-і роки ХХ ст. Економічні досягнення Італії у 80-і роки ХХ ст. Політичний, економічний та соціальний розвиток Італії на рубежі ХХ-ХХІ ст. Участь у міжнародних відносинах. Італійсько-українські відносини.

Португальська Республіка

Особливості географічного розташування. Природно-ресурсний потенціал. Особливості державних кордонів. Державно-політичний устрій. Територіально-адміністративний поділ. Державна символіка. Кількість і склад населення. Етнонаціональна структура. Віросповідання.

Етапи історичного розвитку. Населення сучасної Португалії у I тис. н.е. Римське завоювання. Маври. Реконкіста. Утворення португальської держави.

Період атлантичної експансії (1385-1498). Дослідження узбережжя Африки. Плавання Васко да Гама. Португальське Відродження XV ст. Португальці в Азії. Відкриття і колонізація Бразилії. Соціальні наслідки заморської експансії.

Іспанське володіння і Реставрація. Війна за незалежність. Державний переворот 1667 р.

Наполеонівські війни. Перебування королівського двору у Бразилії. Період конституційної монархії (1820-1910 рр.). Отримання незалежності Бразилією.

Встановлення авторитарного режиму А. Салазара. «Нова держава» (1932-1973). «Рух капітанів». «Революція гвоздик» 1974 р. Втрата африканських колоній.

Політичний та соціально-економічний розвиток в кінці XX - на початку XXI ст. Членство в міжнародних організаціях. Португальсько-українські відносини.

Королівство Іспанія

Географічне розташування. Природно-ресурсний потенціал. Столиця. Найбільші міста. Державна мова. Особливості державно-політичного устрою. Державна символіка. Політичні партії. Населення. Етнічний склад. Віросповідання.

Римське завоювання. Вестготський період. Арабське завоювання Реконкіста. Землі Іспанії в період раннього середньовіччя. Становище євреїв в Іспанії.

Перетворення Іспанії на світову державу та причини занепаду іспанської могутності. Наполеонівські війни та ситуація в Іспанії. Реставрація Бурбонів. Громадянські війни. Перша Іспанська республіка.

Іспанія на рубежі XIX-XX ст. Зовнішня політика. Колоніальна експансія в Африці. Падіння монархії і проголошення Другої республіки. Громадянська війна.

Іспанія в період авторитарного режиму Ф. Франко (1939-1975 рр.). Виникнення баскської сепаратистської організації ЕТА. Перехід від авторитарності до лібералізації. Зовнішня політика Іспанії в 1939-1975 рр.

Мирна перемога демократії (1975-1982 рр.). Баскський сепаратизм і тероризм та державні заходи протидії.

Проблеми соціально-економічного та політичного розвитку на рубежі XX-XXI ст. Членство в міжнародних організаціях. Іспано-українські відносини.

Швейцарська Конфедерація

Географічне розташування. Природно-ресурсний потенціал. Особливості формування державних кордонів. Столиця. Державна мова. Грошова одиниця. Державно-політичний устрій. Територіально-адміністративний поділ. Державна символіка. Політичні партії. Найбільші міста. Кількість і склад населення. Віросповідання.

Етапи історичного розвитку. Територія сучасної Швейцарії в часи Римської імперії. Середньовічна Швейцарія. Утворення Швейцарського Союзу. Реформація в Швейцарії. Хульдріх Цвінглі. Жан Кальвін. Утворення Швейцарської реформатської церкви.

Визнання незалежності Швейцарії від Священної Римської імперії. Швейцарія в епоху наполеонівських війн. Звільнення від французької окупації. Період Реставрації. Громадянська війна і нова Конституція 1848 р.

Швейцарська Конфедерація в кінці XIX ст. Швейцарія у період світових воєн. Зовнішня політика. Політичні і соціальні зміни 1960-1980 рр. XX ст. Швейцарія в кінці XX- на початку XXI ст. Членство в міжнародних організаціях. Швейцарсько-українські відносини.

Малі країни Західної Європи

Люксембург, Мальта, Монако, Ліхтенштейн, Ватикан, Андорра, Сан-Марино. Географічне розташування. Природно-ресурсний потенціал. Столиці. Найбільші міста. Державна мова. Грошові одиниці. Державно-політичний устрій. Політичні партії. Державна символіка. Територіально-адміністративний поділ Населення. Етнічний склад. Віросповідання. Мовні особливості. Етапи історичного розвитку. Особливості політичного та економічного розвитку.

Китайська Народна Республіка

Географічне положення, склад території Китаю. Природні умови та ресурси. Населення. Історичний розвиток. Політична система КНР. Господарство.

Участь Китаю в Першій світовій війні. Утворення та діяльність Гоміньдану. Участь Китаю в Другій світовій війні. Громадянська війна та перемога КПК. Створення КНР. Проблема Тайваню. Особливості внутрішнього розвитку КНР за Мао Цзедуна. Радянсько-китайські відносини у 50-80 рр. Китайсько-американські відносини в 70-90 рр.

Економіка КНР в ХХІ ст.: загальна характеристика.

Членство в міжнародних організаціях. Зовнішня політика КНР, участь у міжнародних відносинах.

Орієнтовні питання до фахового випробування

з міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій

1. Класифікація дипломатичних прийомів та особливості їх протокольного забезпечення.
2. Протокольні особливості різних типів прийомів.
3. Організаційна підготовка проведення дипломатичних прийомів.
4. Схеми та правила розсадки на дипломатичних прийомах.
5. Класифікація візитів на високому та найвищому рівнях.
6. Протокольні норми використання державної символіки.
7. Протокольні й церемоніальні питання прийому вищих посадових осіб іноземних держав.
8. Дипломатичний протокол в ООН.
9. Дипломатичні ранги в Україні та порядок їх присвоєння.
10. Засоби зовнішньополітичної діяльності держав: дипломатія, війна, економічна політика, пропаганда, культурна та гуманітарна політика.
11. Специфіка зовнішньої політики, взаємозв'язок зовнішньої та внутрішньої політики.

12. Формування національних інтересів в умовах демократичного та тоталітарного суспільства.
13. Асоціальні структури (терористичні організації, мафіозні угруповання) як учасники міжнародних відносин.
14. Національно-визвольні, сепаратистські та іредентистські рухи на міжнародній арені.
15. Транснаціональні корпорації (ТНК) як міжнародні актори.
16. Міжнародні неурядові організації як міжнародні актори.
17. Функції держави та національно-державний суверенітет.
18. “Актори поза суверенітетом” як учасники міжнародних відносин.
19. Формування постбіполярної системи міжнародних відносин.
20. Особливості Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин.
21. Виникнення «холодної війни» в міжнародних відносинах.
22. Становлення Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин.
23. Основні особливості Віденської системи міжнародних відносин.
24. Вестфальська система міжнародних відносин 1648-1714 рр. та її періодизація.
25. Рух Неприєднання та його роль в умовах біполярної системи міжнародних відносин.
26. Період «розрядки» міжнародної напруженості: передумови, причини, сутність.
27. Криза політики «розрядки» в другій половині 70-х рр.: причини та наслідки.
28. Конфронтація в міжнародних відносинах 1980-1985 рр.: причини та сутність.
29. Міжнародні відносини під час Другої світової війни.
30. Суб’єкти діяльності в інформаційному просторі.
31. Інформаційне поле та інформаційний потік як складові інформаційного простору.
32. Канали міжнародної інформації.
33. Джерела дезінформації.
34. Джерела міжнародної інформації.
35. Проблема багатоваріантності трактувань поняття «інформація».
36. Інформаційний вибух, його основні етапи, причини та наслідки.
37. Україна в глобальному інформаційному просторі.
38. Позитивні та негативні чинники переходу до інформаційного суспільства.
39. Негативні та позитивні наслідки процесу інформатизації.
40. Концепція глобального інформаційного (постіндустріального) суспільства в працях Д.Белла.
41. Концепція глобального інформаційного (постіндустріального) суспільства в працях Й.Масуди.
42. Інституційна база міжнародного обміну інформацією.
43. Нові виклики та загрози для міжнародної інформаційної безпеки та методи протидії ним.

44. Сучасні концепції інформаційної безпеки міжнародних організацій.
45. Міжнародні чинники національної інформаційної безпеки.
46. Характеристика інформаційних продуктів та послуг на світовому інформаційному ринку.
47. Методи експертних оцінок у міжнародних відносинах.
48. Контнет-аналіз та його застосування у діяльності аналітика-міжнародника.
49. Івент-аналіз та його застосування у діяльності аналітика-міжнародника.
50. Ситуаційний аналіз у міжнародних відносинах.
51. Інформаційна довідка про країну перебування як вид документа.
52. Інформаційна довідка щодо стану двосторонніх відносин як вид документа.
53. Тематична довідка як вид документа.
54. Інформаційно-довідкові матеріали як вид документів.
55. Функції дипломатичного представництва.
56. Дипломатичні ранги, дипломатичні класи, дипломатичні агенти.
57. Структура дипломатичного представництва і розподіл обов'язків.
58. Структура типового посольства.
59. Закон України «Про дипломатичні службу»: основні положення та застосування.
60. «Віденський регламент» 1815 р.: сутність та значення.
61. Указ Президента України від 20 лютого 2006 р. «Про культурно-інформаційний центр у складі закордонної дипломатичної установи України».
62. Консульські функції: паспортно-візова робота, нотаріальні дії та легалізація документів, надання допомоги громадянам акредитуючої держави.
63. Віденська конвенція про консульські зносини від 24 квітня 1963 р.: основні положення та значення.
64. Територіально-адміністративний поділ Канади.
65. Проблеми імміграції та сучасна імміграційна політика США.
66. Економічний розвиток США на рубежі ХХ-ХХІ ст.
67. Американсько-українські відносини.
68. Етапи утворення сучасної державної території Великобританії.
69. Особливості економічного розвитку Великобританії на сучасному етапі.
70. Територіально-адміністративний поділ Великобританії, його особливості та реформування.
71. Участь Великобританії у міжнародних організаціях.
72. Проблема Північної Ірландії у внутрішній і зовнішній політиці Ірландії.
73. Вплив природного фактора на економічний розвиток Ісландії.
74. Державно-політичний устрій Норвегії.
75. Королівство Норвегія на рубежі ХХ-ХХІ ст.
76. Георгафічне розташування Фінляндії.
77. Зовнішньополітичний курс Фінляндії.
78. Зміна співвідношення економічних потенціалів фламандського і валлонського регіонів у Королівстві Бельгія.
79. Державно-політичний устрій ФРН.

80. Крах східнонімецького соціалізму і об'єднання Німеччини. "Нова Німеччина" у "новій Європі"(1990-1998 рр.).
81. Зовнішня політика ФРН в ХХІ ст.
82. Територіально-адміністративний поділ ФРН.
83. Проблема Фарерських островів у зовнішній політиці Данії.
84. Державно-політичний устрій Королівства Швеція.
85. Аншлюс Австрії та його наслідки.
86. Територіально-адміністративний поділ Французької республіки.
87. Участь Франції у інтеграційних процесах в Європі в 50-ті роки ХХ ст.
88. Особливості зовнішньополітичного курсу Франції в ХХІ ст.
89. Політичний, економічний та соціальний розвиток Італії на рубежі ХХ-ХХІ ст.
90. Особливості державно-політичного устрою Італії.
91. Територіально-адміністративний поділ Португалії.
92. Особливості державно-політичного устрою Іспанії.
93. Політична система КНР.
94. Економіка КНР: загальна характеристика.

Рекомендовані джерела

Основні

1. Боднар І.Р. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: навч. посіб. до самост. вивч. курсу / І. Р. Боднар ; Укоопспілка, Львівська комерційна академія. - Л. : Видавництво Львівської комерційної академії, 2007. - 279 с.
2. Ващенко І.В. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. / І.В. Ващенко, М.І. Кляп. – К.: Знання, 2013. – 407 с.
3. Гуменюк Б. І. Дипломатична служба: правове регулювання [Текст] : навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Б. І. Гуменюк. - К. : Либідь, 2007. - 224 с.
4. Данн, Вільям Н. Державна політика: вступ до аналізу/пер. з англ. Г. Є. Краснокутського; наук. ред. М. О. Баймуратов. - Одеса: АО БАХВА, 2005. - 504 с.
5. Килин О.В. Країнознавство: навч. посіб. / Килин О. В.; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. - Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2014. - 471 с.
6. Костиця І. О. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Інна Костиця ; Київ. нац. ун-т культури і мистец. - К. ; Чернівці : Букрек, 2013. - 223 с.
7. Країнознавство: підручник / [В. П. Крижанівський та ін. ; за ред. М. С. Дорошка] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - 2-е вид., переробл. і допов. - К. : Знання, 2012. - 439 с.

8. Крушинський В.Ю. Міжнародні відносини та світова політика, 1945-1980: навч. посіб. для студ. гуманіт. спец. вищ. навч. закл. / В. Ю. Крушинський, В. А. Манжола. - К. : Либідь, 2007. - 191 с.

9. Лизогуб В.А. Країнознавство: навч. посіб. / В. А. Лизогуб ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Право, 2014. - 622 с.

10. Міжнародна інформація: навч. посіб. / [М. П. Требін та ін.] ; за ред. проф. М. П. Требіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Право, 2014. - 335 с.

11. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжолі. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. – 863 с.

12. Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет: підручник / О. П. Сагайдак ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - 2-ге вид., випр. - К. : Знання, 2012. - 262 с.

13. Тригуб П. М. Міжнародні відносини і світова політика: навч.-метод. посіб. / П. М. Тригуб ; Чорномор. держ. ун-т ім. Петра Могили, Каф. міжнар. відносин і зовніш. політики. - Миколаїв : Румянцева Г. В. [вид.], 2012. - 197 с.

14. Цимбалістий В.Ф. Теорія міжнародних відносин: навч. посіб. для студ. / В. Ф. Цимбалістий. - 3-тє вид., доп. та випр. - Л. : Новий Світ-2000, 2009. - 357 с.

15. Шинкаренко Т. І. Дипломатичний протокол та етикет: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. І. Шинкаренко ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - 2-е вид., допов. - К. : Київський університет, 2009. - 296 с.

Допоміжна

16. Аналітика, експертиза, прогнозування: Монографія / Макаренко Є.А., Рижков М.М., Ожеван М.А. та ін. – К.: Наша культура і наука, 2003. – 614 с.

17. Гелей С. Д. Політико-правові системи світу : навчальний посібник / С. Д. Гелей, С. М. Рутар. - Київ : Центр учбової літератури, 2017. - 345 с.

18. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І.Плазова. – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 139 с.

19. Кобець Р. Засади комунікативного супроводу державної політики. – К.: К.І.С., 2013. – 188 с.

20. Міжнародні відносини: Історія. Теорія. Економіка. Право: навч. посіб. / М. З. Мальський [та ін.] ; за ред. М. З. Мальського, Ю. М. Мороза ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Ф-т міжнар. відносин. - К. : Знання , 2010. - 464 с.

21. Недбай, В. В. Світова політика сучасності: навч. посіб. для студентів ВНЗ, що навчаються за спец. «Міжнародні відносини» / В. В. Недбай

; Чорномор. держ. ун-т ім. Петра Могили. - Миколаїв : Швець В. Д., 2015. – 237 с.

22. Сарнацький О.П. Міжнародні відносини та світова політика (пер. пол. XVII ст. – 1918 р.): навч. посіб. / [О. П. Сарнацький]. - Запоріжжя : Інтер-М, 2015. - 397 с.